

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.III.547/2010/8.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2010. év november hó 30. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A zsarolás büntette miatt K.J.-né ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Lenti Városi Bíróság 2.B.131/2009/20. számú és a Zala Megyei Bíróság Bf.81/2010/9. számú ítéletét hatályában fenntartja.

E végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

K.J.-né terheltet a Lenti Városi Bíróság a 2010. január 13. napján kelt 2.B.131/2009/20. számú ítéletével folytatólagosan elkövetett zsarolás büntette miatt 2 év 3 hónapi börtönbüntetésre és 3 évi közügyektől eltiltásra ítélte, egyben kötelezte, hogy K.I. sértett magánfél részére 2.350.000 forint kártérítést és annak kamatait fizesse meg.

A bíróság által megállapított tényállás a következő.

K.J.-né terhelt édesanyja cs.-i háza 1992. évben tisztázatlan körülmények között leégett. A tüzesettel kapcsolatosan a

rendőrkapitányságon több eljárás is folyamatban volt, azonban a gyűjtogató személyét nem sikerült megállapítani. A terhelt meg volt győződve arról, hogy a gyűjtogatásban K.I. sértett, illetve annak családja is érintett volt.

A terhelt 2008. április 1. napján ismételten büntetőeljárást kezdeményezett édesanyja házának leégése ügyében, azonban a rendőrség a büntetőeljárást elévülésre hivatkozással megszüntette. Figyelemmel arra, hogy a terheltet ekkor már számottevő tartozások terhelték, elhatározta, hogy K.I. sértettet arra kényszeríti, hogy neki nagyobb összegű készpénzt fizessen meg.

A terhelt 2008 júniusában a reggeli órákban Cs., K. u. 15. szám alatti házához hivatta a sértettet és közölte vele: tud arról, hogy fát lopott, ezért - valamint arra hivatkozással, miszerint a rendőrök úgy tájékoztatták, hogy a ház leégéséből eredő kártérítésről peren kívül kell megegyezniük, - 250.000 forint készpénzt követelt a sértettől. Kilátásba helyezte, hogy amennyiben nem fizet, úgy a „közismerten börtönviselt fiaival agyba-főbe vereti, megnyúzatja és három autóval küld rá embereket és nemcsak neki, hanem családjának is komoly baja eshet". A sértett félelmében rövid időn belül 250.000 forint készpénzt adott át a terheltnek.

Néhány nap múlva a terhelt arra hivatkozással, hogy még a rendőrségen sem találták megfelelőnek a 250.000 forintot, ezért további 500.000 forint megfizetésére szólította fel a sértettet azzal, hogy ellenkező esetben börtönbe fog kerülni, sőt kilátásba helyezte, hogy esetleg ő is úgy járhat, mint ahogy Olaszliszkan történtek az események. A fenyegetés hatására K.I. ismét rövid időn belül a terheltnek az 500.000 forintot átadta.

2008. július első napjaiban a terhelt ismét áthívta lakásába a sértettet, és azt állította, hogy rendőrök érkeznek hozzá az édesanyja házának felgyújtása ügyében. A sértett át is ment a terhelt házába, ahol valóban találkozott a rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályán dolgozó őrnaggyal, aki egyébként a terhelt által bejelentett falopási ügy miatt érkezett K.-néhez. Itt a sértettet a terhelt elküldte azzal, hogy a nyomozó távozása után térjen vissza. Amikor a sértett visszatért, a terhelt közölte vele, hogy a nyomozó a leégett ház értékét 1.000.000 forintban, a benne lévő világhírű, s középkori spanyol festő által készített szentkép értékét pedig 500.000 forintban határozta meg, ezért a sértettnek 1,5 millió forintot kell fizetnie, ellenkező esetben „a fiai meg fogják verni, megölik és egyébként is börtönbe fog kerülni". A követelés és fenyegetés hatására a sértett 2008. július 14. napján a terheltnek 1,5 millió forintot adott át, amely alkalommal egy kézzel írt „Megegyezés" jelölésű iratban tanúsította a terhelt, hogy a továbbiakban semmilyen követelése nincs K.I.-vel szemben.

A terhelt 2008. július végén ismét készpénz fizetésére szólította fel a sértettet, illetve annak családtagjait, hogy további 300.000 forintot fizessenek részére, mert egyébként ugyanúgy fognak járni, mint „Olaszliszkán a tanárember”. Amennyiben ezt a pénzt a sértett nem fizeti ki, úgy „a fiai megnyúzzák, agyonverik, megölik”. Figyelemmel arra, hogy a sértettnek további anyagi erőforrások már nem álltak rendelkezésére, a település körzeti megbízottjához fordult, akinek elmesélte a történeteket, majd 2008. szeptember 15. napján a terhelttel szemben büntetőeljárást indítottak. A terhelt fenyegetései hatására a sértett részben édesanyja révén összesen 2.350.000 forintot adott át a terheltnek, amely kár az eljárás során nem térült meg.

A terhelt és védője fellebbezése folytán eljáró Zala Megyei Bíróság a 2010. április 13. napján jogerős Bf.81/2010/9. számú határozatával az elsőfokú ítéletet megváltoztatta annyiban, hogy a terhelt a büntetése fele részének letöltése után bocsátható feltételes szabadságra.

Az ítélet ellen a terhelt védője a Be. 416.§ (1) bekezdés b) pontjának első fordulatra hivatkozással felülvizsgálati indítványt nyújtott be. A felülvizsgálati indítvány indokolása szerint az eljárás során egyértelműen bizonyítást nyert, hogy özv. K.J.-né a terhére rótt bűncselekményt a korábbi gyűjtogatás elkövetőjével vagy vélt elkövetőjével szemben abból a célból követte el, hogy a gyűjtogatással okozott kára megtérüljön. Álláspontja szerint az ítélet ezt egyébként részletesen tartalmazza, ugyanis a sértett is elismerte, hogy tudott az özv. K.J.-nének vagyoni kárt okozó gyűjtogatásról és az elkövetők személyéről is. A védő álláspontja szerint nincs jelentősége annak, hogy özv. K.J.-né vagyoni igénye jogos volt-e vagy sem, elegendő, ha ő maga a vagyoni igényét jogosnak véli. Mindezekre figyelemmel a felülvizsgálati indítvány az alapügyben meghozott ítéletek hatályon kívül helyezését indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség a BF.1661/2010. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta. Ennek megfelelően a Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatok hatályában fenntartását indítványozta.

A legfőbb ügyész indítványára tett észrevételben a védő kifejtette, hogy a felülvizsgálati indítvány nem az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás módosítását célozza. A bíróság által megállapított tényállás alapján azonban a cselekmény minősítése téves, ugyanis a jogos vagy jogosnak vélt vagyoni érdeksérelem miatt kifejtett jogellenes magatartás minősítése nem zsarolás, hanem önbíráskodás. A védő álláspontja szerint a zsarolás és az önbíráskodás azonos büntetési tétele mellett is helye lehet a

felülvizsgálatnak, hiszen a zsarolás esetén nem vehető figyelembe olyan méltányolható körülmény, mint például a korábbi érdeksérelemmel kapcsolatos hatósági tétlenkedés vagy hanyagság, amely - ha csekély mértékben is, de önbíráskodás esetében - a terhelt javára értékelendő.

A nyilvános ülésen a terhelt védője felülvizsgálati indítványát változatlanul fenntartotta, míg a Legfőbb Ügyészség képviselője átiratával egyezően nyilatkozott.

A felülvizsgálati indítvány az alábbiak szerint nem alapos.

A felülvizsgálati indítványban hivatkozott önbíráskodás büntettét a Btk. 273.§-a szerint az követi el, aki abból a célból, hogy jogos vagy jogosnak vélt vagyoni igényének érvényt szerezzen, más erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kényszerít, hogy valamit tegyen, ne tegyen, vagy eltűnjön. Ezzel szemben a Btk. 323.§-ában írt zsarolás büntettét követi el, aki jogtalan haszonszerzés végett más erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kényszerít, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűnjön, és ezzel kárt okoz.

Figyelemmel arra, hogy az elkövetési magatartás mindkét bűncselekmény esetében azonos, kizárólag az eltérő célzat alapján határolható el egymástól.

Az önbíráskodás esetében az elkövető jogos, vagy jogosnak vélt vagyoni igényének kíván érvényt szerezni, míg a zsarolás esetén a célzat jogtalan haszonszerzésre irányul.

A jogosnak vélt vagyoni igény azt jelenti, hogy az elkövető az igény tekintetében tévedésben van, mert vagy egyáltalán nincs jogos igénye, vagy az nem abban a formában létezik, ahogy gondolja, de vélekedésének feltétlenül van valamilyen jogcíme vagy jogalapja.

Jelen esetben a terheltnek sem oka, sem jogalapja nem volt feltételezni, hogy a 16 évvel korábban, édesanyja tulajdonát képező ingatlan leégése kapcsán a sértett bármiféle anyagi felelősséggel, kártérítési kötelezettséggel tartozna neki. K.I. büntetőjogi vagy kártérítési felelősségét sem a bíróság, sem más hatóság nem állapította meg. Önmagában az a körülmény, hogy a terhelt „meg volt győződve”, hogy a tüzeset mögött a sértett, illetve annak családja állhat, olyan tényekkel alá nem támasztott feltételezés, amely a terhelt kártérítési igényét nem alapozza meg.

Helytállóan jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, miszerint a terhelt cselekményét a jogtalan haszonszerzési célzat motiválta.

Az irányadó tényállás alapján egyértelműen ezen célzatra kell következtetni, ugyanis a terhelt meg sem jelölte összszerszerűen a ház leégéséből származó, és általa jogosnak vélt vagyoni követelésének összegét, hanem a sértett fizetési hajlandóságát figyelembe véve eltérő jogcímekre hivatkozással egyre nagyobb összegekre tartott igényt, minden egyes esetben valótlán tényekre hivatkozással indokolva. Ebből viszont egyértelműen következik, hogy a terhelt messzemenően tisztában volt követelésének jogszerűtlenségével, és tudata átfogta vagyoni haszonszerzésének jogellenes voltát. Ez a tudattartam indokolta, hogy a terhelt élet és testi épség ellen irányuló közvetlen fenyegetés alkalmazásával bírta rá a sértettet a pénz átadására, és a már megtörtént kifizetések teljesítésének eltitkolására is felszólította.

Az irányadó tényállás alapján tehát az alapügyben eljáró bíróságok helyesen jutottak arra a felismerésre, hogy K.J.-né terheltnek K.I. sértettel szemben sem jogos, sem jogosnak vélt vagyoni igénye nem volt, így a cselekmény jogi minősítése is megfelel a büntető anyagi jog szabályainak.

A Legfelsőbb Bíróság a Be. 423.§-ának (5) bekezdése alapján, a Be. 416.§ (1) bekezdés c) pontja szerinti felülvizsgálatot elvégezve nem észlelt abszolút hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést sem, ezért az alaptalan felülvizsgálati indítványra figyelemmel a megtámadott határozatokat a Be. 426.§-a alapján hatályában fenntartotta.

A fellebbezés és a felülvizsgálat kizártságára, valamint az indítvány megismétlésének tilalmára vonatkozó figyelmeztetés a Be. 3.§-ának (4) bekezdésén, illetve a 416.§ (4) bekezdésének b) pontján, továbbá a 418.§ (3) bekezdésén és a 421.§-ának (2) és (3) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2010. november 30.

Dr. Kónya István s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Zoltán s.k. előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró.

A kiadmány hitelével:

írnok
MV